

—

—

**Міністерство аграрної політики та продовольства України
Міністерство освіти і науки України
Національна академія аграрних наук України
Вінницька обласна Рада та обласна державна адміністрація
ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
Вінницький національний аграрний університет
Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН**

**ЗЕМЛЯ УКРАЇНИ –
потенціал продовольчої, енергетичної
та екологічної безпеки держави**

**Матеріали
IV Міжнародної науково-технічної
конференції
17 –18 жовтня 2014 року**

**У двох томах
Том 1**

Вінниця -2014

УДК [620.92+338.439.02+502.31]:354

ББК 65.32 – 5я5

3 – 53

Земля України – потенціал продовольчої, енергетичної та екологічної безпеки держави: Матеріали IV Міжнародної науково-технічної конф., 17-18 жовтня 2014 р. у 2-х томах, т.1, м. Вінниця. -- Вінниця: РВВ ВНАУ, 2014, –277 с.

Посвідчення про державну реєстрацію IV Міжнародної науково-технічної конференції «Земля України – потенціал продовольчої, енергетичної та екологічної безпеки держави» видане УкрІНТЕІ №618 від 1 жовтня 2014 р.

У збірнику наведені матеріали IV Міжнародної науково-технічної конференції «Земля України – потенціал продовольчої, енергетичної та екологічної безпеки держави», де викладено результати наукових досліджень з питань формування потенціалу продовольчої, енергетичної та екологічної безпеки держави, нормативно-правового та обліково-фінансового забезпечення економічних аспектів виробництва біопалива; технологій виробництва та отримання біомаси рослинного і тваринного походження, екологічних аспектів використання біопалива; систем машин та обладнання для реалізації енергоощадних технологій виробництва та впровадження альтернативних джерел енергії.

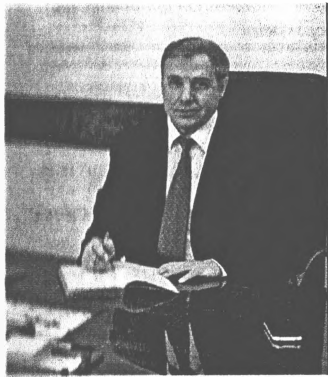
Для науковців, управлінців, керівників підприємств, виробників, фахівців національної економіки, аспірантів, студентів, викладачів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Калетнік Г.М., д.е.н., професор, академік НААН, президент ВНАУ; **Ройк М.В.**, д.с-г.н., професор, академік НААН, директор інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України; **Янчук Г.В.**, к.е.н, доцент в.о. ректора ВНАУ; **Сінченко В.М.**, д.с-г.н, професор, заступник директора інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України; **Яремчук О.С.**, д.с-г.н., доцент, перший проректор ВНАУ; **Шпикуляк О.Г.**, д.е.н., с.н.с., декан економічного факультету ВНАУ; **Мазур В.А.**, к.с-г.н, доцент, декан агрономічного факультету ВНАУ; **Скоромна О.І.**, к.с-г.н., доцент, декан факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва ВНАУ; **Мельничук О.Ф.**, к.ю.н., доцент, в.о. декана факультету менеджменту та права ВНАУ; **Бандура В.М.**, к.т.н., доцент, декан факультету механізації сільського господарства ВНАУ; **Гуньо І.В.**, к.т.н., доцент, в.о. зав. кафедри двигунів внутрішнього згорання та альтернативних паливних ресурсів ВНАУ

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції .

Матеріали конференції розглянуто і схвалено на засіданні науково-методичної комісії ВНАУ, Протокол № 3 від 14.10.2014 р.

**Шановні колеги, науковці, викладачі,
аспіранти і студенти!**

Сьогодні перед кожною освіченою людиною, яка відповідально ставиться до майбутнього своєї держави, долі наступних поколінь, постає завдання знайти шлях для забезпечення енергетичної, продовольчої та екологічної незалежності і, як результат, економічної та політичної стабільності.

Саме тому, у 2010 році мною була започаткована Міжнародна науково-технічна конференція «Земля України – потенціал енергетичної, продовольчої та екологічної безпеки держави», що має об'єднати зусилля провідних державних діячів, народних депутатів, вчених, винахідників, освітян, студентської молоді, які наполегливо працюють над проблемами впровадження нетрадиційних джерел енергії та заміщення нафтопродуктів альтернативними видами палива.

Упродовж цього часу конференція стала творчою лабораторією, дискусійним клубом, демонстраційним полігоном результатів наукових досліджень, втілених технічних рішень, упроваджених технологій та інноваційних проектів, місцем наукового натхнення нашої талановитої молоді.

Упевнений, що матеріали IV Міжнародної науково-технічної конференції зроблять вагомий внесок у роботу національної наукової школи виробництва та ефективного використання альтернативної енергії.

Бажаю Всім учасникам конференції нових наукових звершень та відкриттів, реалізації творчих задумів, натхненної праці та успіхів в ім'я розвитку України!

Президент університету, академік НААН,
докт. екон. наук, професор

Григорій Калетнік

Томчук О.Ф., к.е.н, доцент

Томчук В.В., асистент

Вінницький національний аграрний університет

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СІЛЬСЬГОСПОДАРСЬКОЇ СИРОВИНИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА

Ефективність – це економічна категорія, що відображає співвідношення між одержаними результатами і витраченими на їх досягнення ресурсами [3, с. 297-298].

Аналіз ефективності використання сільськогосподарської сировини для виробництва біопалива доцільно виконувати за наступними етапами:

- 1) аналіз ефективності виробництва та реалізації сільськогосподарських культур, а саме: ріпаку і кукурудзи на зерно;
- 2) аналіз умов адміністративно-територіальних одиниць для вирощування сільськогосподарських культур як сировини для виробництва біопалива;
- 3) аналіз інвестиційної привабливості адміністративно-територіальних одиниць для виробництва біопалива;
- 4) оцінка зменшення викидів вуглекислого газу при застосуванні рідких видів біопалива;
- 5) оцінка економічної ефективності інвестиційного проєкту з виробництва біодизельного пального.

Враховуючи специфіку сільськогосподарського виробництва, Савчук В.К. виділяє технологічну та економічну ефективність.

Технологічна ефективність – це результат взаємодії факторів виробництва. В рослинництві показниками технологічної ефективності є врожайність культур з одиниці посівної площі та основні параметри якості рослинницької продукції [3, с. 298-299].

Економічна ефективність – це таке співвідношення між ресурсами і результатами виробництва, за якого отримують вартісні показники ефективності виробництва. Для всебічної оцінки ефективності виробництва та її поглибленого аналізу широко використовують традиційні показники рентабельності [3, с. 298-299]. Економічну та технологічну ефективність виробництва ріпаку та кукурудзи на зерно охарактеризуємо системою наступних показників:

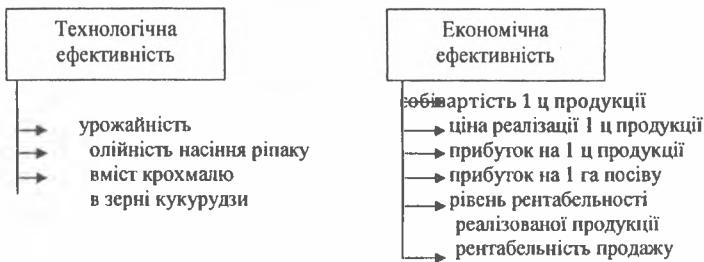

Рис. 1. Показники технологічної та економічної ефективності виробництва ріпаку і кукурудзи на зерно

На нашу думку для виявлення територіальних відмінностей в економічній ефективності вирощування ріпаку і кукурудзи на зерно доцільно використовувати метод сукупності балу, в основу якого покладено відношення індексу урожайності до індексу собівартості продукції даних культур, виражене у відсотках.

$$C = \frac{I_y}{I_c} \times 100, \quad (1)$$

де C – сукупний бал;

I_y – індекс урожайності (відношення урожайності у конкретному районі до середньої в сукупності);

I_c – індекс собівартості продукції (відношення собівартості 1 ц насіння у конкретному районі до середньої в сукупності).

Наступним етапом методики досліджень є оцінка інвестиційної привабливості адміністративно-територіальних одиниць для виробництва біопалива. Зростання кількості невикористаних земель у сільському господарстві сприяє вирощуванню на них ріпаку і кукурудзи на зерно для переробки в біопаливо. Тому перш ніж визначити інвестиційну привабливість районів певної області у виробництві біопалива слід скласти рейтинг районів за ефективністю вирощування ріпаку і кукурудзи на зерно як сировини для виробництва біопалива.

Найефективнішим методом для такого проведення є метод багатовимірної середньої. Завдяки цій методиці показники з різними одиницями вимірювання зводять до однієї основи, тобто стандартизації [1, с. 29].

Запропонована методика визначення рейтингу адміністративно-територіальних одиниць за ефективністю вирощування ріпаку та кукурудзи на зерно дасть можливість оцінити ефективність впровадження інвестиційних проектів з виробництва біопалива.

На нашу думку інвестиційну привабливість виробництва біопалива потрібно проводити на основі методу стандартизації. Показники потрібно обирати завдяки міркуванням експертів.

Якщо показники після стандартизації підсумувати, провести ранжування і поділити на класи, тоді така процедура дасть змогу виявити наявність (чи відсутність) великої різниці в досліджуваних явищах та потребу в застосуванні інших методів виміру наявних відмінностей і їх причинно-наслідкових зв'язків. Результатом стандартизації показників може бути відповідь на питання, який із досліджуваних об'єктів має найвищі параметри досліджуваного явища, а який із них знаходиться аж у кінці проведеного ранжованого ряду [1, с. 23].

Заключним етапом ефективності використання сільськогосподарської сировини для виробництва біопалива є розробка інвестиційного проекту з виробництва біодизельного палива. Теоретичною основою оцінки ефективності інвестиційних проектів є концепція грошових потоків. Під потоком реальних грошей, по суті, розуміють або надходження грошових коштів (приплив реальних грошей), або платежі (відплив реальних грошей) з урахуванням тієї

обставини, що сума грошей, наявна на даний момент, має більшу цінність, ніж така сама сума в майбутньому [4, с. 368]. Вплив фактора часу на ціну грошей усувається через дисконтування грошових потоків, тобто, приведення їх до теперішньої вартості за допомогою процентної ставки, яка характеризує відносну зміну ціни грошей за певний період.

Показники економічної оцінки ефективності інвестицій можна поділити за статичними та динамічними методами оцінки інвестицій. Але, як правило, статичними методами користуються тільки для швидкого оцінювання на ранній стадії відбору проектів [2, с. 172]. Тому для отримання точнішої оцінки ефективності інвестиційних проектів використовують методи дисконтування: метод розрахунку чистої приведеної вартості проекту (Net Present Value - NPV), метод визначення індексу рентабельності (прибутковості) інвестицій (Profitability Index - PI), метод визначення внутрішньої норми дохідності (Internal Rate of Return – IRR), модель дисконтованого періоду окупності (DPP).

Отже, запропонований методичний підхід визначення інвестиційної привабливості виробництва рідкого біопалива враховує всі складові формування сировинної бази та ефективності переробки її на біопаливо, що сприятиме розвитку біопаливної галузі.

Список використаних джерел

1. Єріна А.М. Статистичне моделювання та прогнозування: навч. посіб. / А.М. Єріна. – К.: КНЕУ, 2001. -- 170 с.
2. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник / Є.В. Мних. -К. : Знання, 2011.- 630 с.
3. Савчук В.К. Аналіз господарської діяльності сільськогосподарських підприємств: підручник / В.К. Савчук. – К.: Урожай, 1995. – 328 с.
4. Томчук В.В. Сутність грошових потоків в сільськогосподарських підприємствах / В.В. Томчук // Наук. віс. Львів. нац. ун-ту ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького. Серія «Економічні науки» .- Львів, 2013.Т.15, № 2 (56).- С. 368-380.

Ляшкевич О.Ю.	
ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ У ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ	150
Мазур С.А.	
БІОЕНЕРГЕТИКА ЯК НАПРЯМ ЕНЕРГОЗАМІЩЕННЯ В АГРАРНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	153
Мороз Я.В., Томчук О. Ф.	
АНАЛІЗ ВПЛИВУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА РОЗВИТОК РИНКУ БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ	156
Мулик Т.О., Федоришина Л.І.	
ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ТА СПОЖИВАННЯ БІОПАЛИВ В УКРАЇНІ	160
Настенко М.М., Коваль О.В.	
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	163
Новодворська В.В., Любар О.О.	
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА	168
Оверковська Т. К.	
ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ У СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА: ПРАВОВІ АСПЕКТИ .	172
Піняк М. І.	
РОЛЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ У РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ПОЛОЖЕНЬ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА	176
Подольчук О.А., Захарчук І.С.	
БІОМАСА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА – ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ	180
Покинйчереда В.В.	
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІОЕНЕРГЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОЛІЙНО-ЖИРОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	183
Правдюк А.Л.	
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ.....	188
Правдюк М.В.	
МАКРОЕКОНОМІЧНІ МОДЕЛІ ЗАГАЛЬНОЇ РІВНОВАГИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ.....	193
Правдюк Н.Л.	
ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ ФІНАНСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ЕНЕРГОВИКОРИСТАННЯМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	196
Правдюк О.Л.	
ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА .	200
Пришляк Н.В.	
ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД	204

Пророчук Ольга	
КОНТРОЛЬ ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО ПАЛИВА ЯК ОДНОГО ІЗ ВИДІВ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР	208
Пронько Л.М., Колесник Т.В.	
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ	211
Пругська О.О., Беляєва Н.В.	
ПОТЕНЦІАЛ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА У ВИРОБНИЦТВІ БІОПАЛИВА	215
Редько М.С.	
БІОЕНЕРГЕТИКА ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ДЛЯ ТРАДИЦІЙНИХ ВИДІВ ПАЛИВА	217
Ролінська А.О.	
ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЯ ФІСКАЛЬНО-БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ, З ПОГЛЯДУ НА ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ЧИННИК	220
Самборська О.Ю.	
ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ	222
Семененко В.В.	
ДЕРЖАВНЕ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ БІОЕНЕРГЕТИКИ	226
Скорук О.П., Кашпрук Ю.М.	
БІОГАЗ – ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ПРИРОДНЬОМУ ГАЗУ В УКРАЇНІ	230
Стасенко Д. В.	
БІОПАЛИВО ТА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ЙОГО ВИРОБНИЦТВА	233
Бралатан В.П., Тисячук А.В.	
ПЕРСПЕКТИВИ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ БУРЯКІВНИЦТВА В УКРАЇНІ ЯК СИРОВИННОЇ БАЗИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА БІОЕТАНОЛУ	236
Токарчук Д.М.	
СУЧАСНИЙ СТАН ВИРОБНИЦТВА ТА ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ЕКСПОРТУ УКРАЇНСЬКОГО РІПАКУ НА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ РИНОК.....	239
Томчук О.Ф., Томчук В.В.	
МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СІЛЬСЬГОСПОДАРСЬКОЇ СИРОВИНИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА	243
Вострякова В. І.	
ЕКОЛОГІЧНИЙ ТА ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВПРОВАДЖЕННЯ «ЗЕЛЕНИХ» ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ В АГРОБІЗНЕС УКРАЇНИ	247
Янчук О.В.	
НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕНЕРГОЗАМІЩЕННЯ В АГРАРНІЙ ЕКОНОМІЦІ	251
Янчук В.І., Янчук Г.В.	
ЕКОНОМІЧНЕ ПІДґРУНТЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ	254
Ярова Ю.М.	
ПОТЕНЦІАЛ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ	258

Юрчук Н.П.	
БІОПАЛИВНА ПОЛІТИКА БРАЗИЛІЇ І США: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ.....	261
Зубар І.В.	
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ	264
Задорожна Л.М.	
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІОЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ	267

*Матеріали IV Міжнародної
науково-технічної конференції*

Том 1

**Земля України – потенціал продовольчої,
енергетичної та екологічної безпеки держави**

Підписано до друку 14.10.2014 р. Формат
Ум. друк. арк. 11,8. Папір офсетний. Друк різнографічний.
Тираж 75 прим. Зам № 640

Віддруковано у редакційно-видавничому відділі
Вінницького національного аграрного університету
м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, 21008